

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Podstawy dydaktyki Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Polonistyczno-filozoficzne studia nauczycielskie		Cykl dydaktyczny 2023/24	
Specjalność -		Kod zajęć 03PFNS.12K.00771.23	
Jednostka organizacyjna Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej		Języki wykładowe polski	
Poziom studiów studia pierwszego stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy	
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe	
Profil studiów profil ogólnoakademicki			
Koordynator zajęć	Sylvia Karolak, Danuta Michałowska		
Prowadzący zajęcia	Danuta Michałowska		
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 2	

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	przekazanie niezbędnej wiedzy dotyczącej podstaw dydaktyki ogólnej w relacji do metodyki nauczania języka polskiego
C2	stworzenie ram pojęciowych dla zagadnień podejmowanych na ćwiczeniach z zakresu metodyki nauczania języka polskiego oraz dla pogłębiania wiedzy i rozwijania umiejętności praktycznych przyszłych nauczycieli
C3	rozwijanie świadomości interdyscyplinarnego charakteru wiedzy z zakresu dydaktyki, określenie jej związków z pedagogiką, psychologią, socjologią, literaturoznawstwem i językoznawstwem
C4	zapoznanie z podstawowymi pracami z zakresu dydaktyki i najważniejszymi tendencjami we współczesnych badaniach i teoriach dydaktycznych

Wymagania wstępne

Brak

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	charakteryzuje współczesne koncepcje edukacyjne i ich związek z filozofią nauczania	C.W1, C.W3, PFN_K1_W05, PFN_K1_W11, PFN_K1_W15	Test
W2	charakteryzuje strategie dydaktyczne i metody nauczania	C.W4, C.W5, PFN_K1_W05, PFN_K1_W11	Test
W3	wyjaśnia relację między wiedzą o uczeniu a procesem nauczania	C.W2, C.W6, C.W7, PFN_K1_W05, PFN_K1_W11, PFN_K1_W15	Test
W4	wyjaśnia funkcję kontekstów i środków dydaktycznych w edukacji	C.W1, C.W4, PFN_K1_W02, PFN_K1_W05, PFN_K1_W10	Test
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi wykorzystywać w toku nauczania znajomość zagadnień z zakresu psychologii	C.U1, C.U2, PFN_K1_U05, PFN_K1_U18, PFN_K1_U20	Test
U2	stosuje w praktyce terminologię i wykorzystuje znajomość zagadnień z zakresu dydaktyki	C.U3, C.U4, C.U5, C.U6, C.U8, PFN_K1_U02, PFN_K1_U18	Test
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	jest gotów korygować swoje błędy, także językowe	C.K2	Test
K2	rozumie znaczenie wiedzy dydaktycznej w procesie nauczania - dobierania najlepszych metod, sprzyjających rozwojowi uczniów	C.K1	Test

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Filozofia nauczania języka polskiego a nauczyciel. Edukacja, dydaktyka, metodyka nauczania (rozdzielenie pojęć). Dawna i nowa dydaktyka (model antropocentryczny). Nauczyciel pomiędzy uwarunkowaniami instytucjonalnymi a tendencjami w kulturze. Nauczyciel jako wychowawca (wybór strategii). Nauczyciel wobec współczesnych koncepcji dydaktycznych („refleksyjny praktyk”, „rozproszony nauczyciel”). Autorefleksja (arkusze, e-portfolio)	W1, U1, U2, K1, K2	Wykład
2.	Filozofia nauczania języka polskiego a uczeń. Swoistość poszczególnych etapów edukacyjnych (myślenie metaforyczne, osobowość, dojrzewanie). Uczeń a treści kształcenia. Uwarunkowania neurobiologiczne (koncepcje H. Gardnera, D. Golemana). Uwarunkowania kulturowe („cyfrowi tubylcy”, bariery w odbiorze literackim, postawy czytelnicze, linie czytania).	W1, W3, U1, U2, K1, K2	Wykład
3.	Diagnozowanie wiedzy i umiejętności. Funkcje oceny. Ocenianie analityczne i holistyczne. Cele kształcenia a wymagania na różnych poziomach kształcenia. Plan wynikowy. Uczeń ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi. Dysleksja rozwojowa. Indywidualizacja procesu kształcenia.	W3, U1, U2, K1, K2	Wykład
4.	Zasady dydaktyki a polonistyczne metody nauczania. Nauczanie problemowe (koncepcja J. Brunera). Nauczanie pojęć. Metody i techniki nauczania. Podział metod. Metody aktywizujące. Metoda projektu.	W1, W2, W3, U1, U2, K1, K2	Wykład
5.	Różne wymiary integracji. Integracja w edukacji polonistycznej. Integracja podmiotowa. Integracja estetyczna. Inne sztuki na lekcjach języka polskiego. Integrowanie kształcenia literacko-kulturowego i językowego.	W1, W2, W3, W4, U2, K1, K2	Wykład
6.	Konteksty edukacji polonistycznej. Wymiary przedmiotu. Kontekst macierzysty. Typy kontekstów i ich funkcja. Sposoby wizualizacji. Multimedia w edukacji.	W1, W2, W4, U2, K1, K2	Wykład
7.	Neurodydaktyka: motywacja, pamięć, samokształcenie. Neuromity w edukacji. Motywowanie – najważniejsze zasady. Mechanizmy pamięci. Techniki pracy umysłowej. Zachęta do samokształcenia (funkcje podręcznika, sposoby formułowania pytań i zadań).	W2, W3, U1, U2, K1, K2	Wykład

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Wykład problemowy

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Warunki zaliczenia: zaliczenie na podstawie testu po zakończeniu cyklu, według skali punktowej: poniżej 50% możliwych do uzyskania punktów ocena 2.0; 51-60% ocena 3.0; 61-70% ocena 3.5; 71-80% ocena 4.0; 81-90% ocena 4.5; 91-100% ocena 5.0. UWAGA: Wiedza z wykładu jest elementem egzaminu z dydaktyki na III roku.

Literatura

Obowiązkowa

1. Innowacje i metody. W kręgu teorii i praktyki. Podręcznik akademicki dydaktyki kształcenia polonistycznego, pod red. M. Kwiatkowskiej-Ratajczak, T.1, Poznań 2011.
2. Polonista w szkole. Podstawy kształcenia nauczyciela polonisty, pod red. A. Janus-Sitarz, Kraków 2004.
3. Sztuka nauczania. T.1 - Czynności nauczyciela, pod red. K. Kruszewskiego, T.2.- Szkoła, pod red. K. Konarzewskiego, Warszawa 2002.
4. Wantuch W., Aspekty integracji w nauczaniu języka polskiego, Kraków 2005.
5. Powyższa lista ma charakter orientacyjny i jest realizowana we fragmentach z uwzględnieniem zaplanowanego dla przedmiotu nakładu czasu pracy przewidzianej na czytanie. Ostateczny kształt listy lektur określa wykładowca na początku zajęć.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Czytanie wskazanej literatury	15
Przygotowanie do zaliczenia	10
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 55
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
PFN_K1_U02	Absolwent/ka potrafi kształtować w praktyce edukacyjnej kompetencje kluczowe i kulturowe uczniów oraz kompetencje specyficzne dla edukacji etycznej/filozoficznej i polonistycznej
PFN_K1_U05	Absolwent/ka potrafi podjąć działania (identyfikacja, formułowanie, analiza problemów; dobór metod i narzędzi; opracowanie, prezentacja i wdrożenie wyników) pozwalające na realizację projektów oraz rozwiązywanie zadań typu edukacyjnego
PFN_K1_U18	Absolwent/ka potrafi inicjować, planować i organizować pracę indywidualną oraz zespołową (również w interdyscyplinarnych zespołach)
PFN_K1_U20	Absolwent/ka potrafi wykorzystać metody i techniki diagnostyki psychologiczno-pedagogicznej oraz zasady współpracy z rodzicami i instytucjami wspierającymi szkołę
PFN_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawową terminologię z zakresu etyki, filozofii, literaturoznawstwa i językoznawstwa oraz ich kontekstów
PFN_K1_W05	Absolwent/ka zna i rozumie wybrane zagadnienia z zakresu psychologii, pedagogiki, dydaktyki ogólnej i dydaktyk przedmiotowych etyki/filozofii i języka polskiego
PFN_K1_W10	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe zagadnienia z zakresu narracji filozoficznej, poetyki oraz teorii literatury
PFN_K1_W11	Absolwent/ka zna i rozumie przedmiotowe, metodologiczne, metodyczne, kontekstowe fundamenty dyscyplin kierunkowych, jak również podstawy funkcjonowania instytucji społecznych i kulturalnych, niezbędne do samodzielnej realizacji prostego zadania badawczego lub projektu
PFN_K1_W15	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe zagadnienia w zakresie diagnostyki psychologiczno-pedagogicznej oraz zasad współpracy z rodzicami i instytucjami wspierającymi szkołę
C.K1	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do twórczego poszukiwania najlepszych rozwiązań dydaktycznych sprzyjających postępom uczniów
C.K2	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do skutecznego korygowania swoich błędów językowych i doskonalenia aparatu emisji głosu
C.U1	Absolwent/ka potrafi zidentyfikować potrzeby dostosowania metod pracy do klasy zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego
C.U2	Absolwent/ka potrafi zaprojektować działania służące integracji klasy szkolnej
C.U3	Absolwent/ka potrafi dobierać metody nauczania do nauczanych treści i zorganizować pracę uczniów
C.U4	Absolwent/ka potrafi wybrać model lekcji i zaprojektować jej strukturę
C.U5	Absolwent/ka potrafi zaplanować pracę z uczniem zdolnym, przygotowującą go do udziału w konkursie przedmiotowym lub współzawodnictwie sportowym
C.U6	Absolwent/ka potrafi dokonać oceny pracy ucznia i zaprezentować ją w formie oceny kształtującej
C.U8	Absolwent/ka potrafi poprawnie posługiwać się językiem polskim i poprawnie oraz adekwatnie do wieku uczniów posługiwać się terminologią przedmiotu
C.W1	Absolwent/ka zna i rozumie usytuowanie dydaktyki w zakresie pedagogiki, a także przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki oraz relację dydaktyki ogólnej do dydaktyk szczegółowych
C.W2	Absolwent/ka zna i rozumie zagadnienie klasy szkolnej jako środowiska edukacyjnego: style kierowania klasą, problem ładu i dyscypliny, procesy społeczne w klasie, integrację klasy szkolnej, tworzenie środowiska sprzyjającego postępom w nauce oraz sposób nauczania w klasie zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego
C.W3	Absolwent/ka zna i rozumie współczesne koncepcje nauczania i cele kształcenia – źródła, sposoby ich formułowania oraz ich rodzaje; zasady dydaktyki, metody nauczania, treści nauczania i organizację procesu kształcenia oraz pracy uczniów

Kod	Treść
C.W4	Absolwent/ka zna i rozumie zagadnienie lekcji jako jednostki dydaktycznej oraz jej budowę, modele lekcji i sztukę prowadzenia lekcji, a także style i techniki pracy z uczniami; interakcje w klasie; środki dydaktyczne
C.W5	Absolwent/ka zna i rozumie konieczność projektowania działań edukacyjnych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów, w szczególności możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się, a także potrzebę i sposoby wyrównywania szans edukacyjnych, znaczenie odkrywania oraz rozwijania predyspozycji i uzdolnień oraz zagadnienia związane z przygotowaniem uczniów do udziału w konkursach i olimpiadach przedmiotowych; autonomię dydaktyczną nauczyciela
C.W6	Absolwent/ka zna i rozumie sposoby i znaczenie oceniania osiągnięć szkolnych uczniów: ocenianie kształtujące w kontekście efektywności nauczania, wewnątrzszkolny system oceniania, rodzaje i sposoby przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych; tematykę oceny efektywności dydaktycznej nauczyciela i jakości działalności szkoły oraz edukacyjną wartość dodaną
C.W7	Absolwent/ka zna i rozumie znaczenie języka jako narzędzia pracy nauczyciela: problematykę pracy z uczniami z ograniczoną znajomością języka polskiego lub zaburzeniami komunikacji językowej, metody porozumiewania się w celach dydaktycznych - sztukę wykładania i zadawania pytań, sposoby zwiększania aktywności komunikacyjnej uczniów, praktyczne aspekty wystąpień publicznych - poprawność językową, etykę języka, etykietę korespondencji tradycyjnej i elektronicznej oraz zagadnienia związane z emisją głosu - budowę, działanie i ochronę narządu mowy i zasady emisji głosu